

Sygn. akt III AUa 1763/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Lena Jachimowska (spr.)
Sędziowie	SSA Antonina Grymel SSA Gabriela Pietrzyk-Cyrbus
Protokolant	Ewa Bury

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2014r. w Katowicach

sprawy z odwołania M. S. (M. S.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego M. S.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach

z dnia 9 kwietnia 2013r. sygn. akt X U 2321/12

oddala apelację.

/-/SSA A.Grymel /-/SSA L.Jachimowska /-/SSA G.Pietrzyk-Cyrbus

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 1763/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 lipca 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. - odmówił ubezpieczonemu M. S. prawa do emerytury na podstawie art.184 w zw. z art.32 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, bowiem ubezpieczony zamiast wymaganego 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach, udokumentował jedynie 5 lat, 8 miesięcy i 23 dni. Organ rentowy nie zaliczył okresu zatrudnienia ubezpieczonego od 17 października 1972r. do 31 sierpnia 1992r. w Fabryce (...) w O. jako pracy wykonywanej

w szczególnych warunkach, z uwagi na rozbieżności co do zajmowanych stanowisk przez ubezpieczonego, a zaistniałych pomiędzy świadectwem pracy z dnia 31 sierpnia 1992r. (ślusarza, ślusarza w dziale montażu i ślusarza-spawacza), świadectwem pracy

w szczególnych warunkach z dnia 27 kwietnia 2011r. wydanym przez syndyka (ślusarz zatrudniony w sąsiedztwie stanowisk spawalniczych), a świadectwem wykonywania prac

w szczególnych warunkach z dnia 12 stycznia 2000r. (monter na wysokościach, ślusarz zatrudniony w sąsiedztwie stanowisk spawalniczych).

W odwołaniu od decyzji oraz w pismach procesowych ubezpieczony domagał się jej zmiany i przyznania prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, zarzucając naruszenie prawa materialnego, a to §2 ust.2 oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze poprzez uznanie, że ubezpieczony nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach w okresie od 17 października 1972r. do

31 sierpnia 1992r. w okresie zatrudnienia w Fabryce (...)

w O.. Zaoferował zeznania świadków oraz powołał się na wyroki Sądu Wojewódzkiego w Katowicach przyznające wcześniejsze emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosząc o jego oddalenie, podtrzymał stanowisko prezentowane w zaskarżonej decyzji.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 5 kwietnia 2013r., sygn. akt X U 2321/12 Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach, oddalił odwołanie.

Sąd pierwszej instancji na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, ustalił, że urodzony (...) ubezpieczony, w dniu 1 marca 2012r. złożył wniosek

o ustalenie prawa do emerytury. Na dzień 1 stycznia 1999r. ubezpieczony bezspornie udokumentował 31 lat, 3 miesiące i 21 dni okresów składkowych oraz nieskładkowych,

w tym 5 lat, 8 miesięcy i 23 dni pracy w szczególnych warunkach. Spornym pozostawało posiadanie przez odwołującego 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych.

Dalej, na podstawie zeznań świadków i ubezpieczonego, Sąd Okręgowy ustalił,

że w okresie od 17 października 1972r. do 31 sierpnia 1992r. ubezpieczony M. S. był zatrudniony w Fabryce (...) w O.. Od

17 października 1972r. odwołujący pracował na stanowisku ślusarza w wydziale WR (wydział rzemiosł), później przemianowanym na wydział P4 (wydział produkcyjny). Wydział P4 zajmował się robotami ślusarskimi elementów, części maszyn budowlanych, tzn. przygotowywano poszczególne elementy do budowy maszyn bentonicznych, następnie montowanych w fabrykach betonu. Wykonywano tam formy, które następnie na budowach były używane do wylewania wielkiej płyty. Remontowano obudowy metalowe dla kopalń. Wydział P4 znajdował się na hali o wymiarach 80 x 25 metrów. Pracowały tam 4 brygady po 20 osób. W skład brygady wchodził ślusarze, spawacze i początkowo malarze. Odwołujący pracował tam przede wszystkim jako ślusarz, a w razie potrzeby czyścił, spawał, malował poszczególne elementy. Prace wykonywano na stołach ślusarskich, na kozłach, a jak była duża konstrukcja to na betonowej podłodze. Warunki pracy były ciężkie, ponieważ przy spawaniu elementów wydostawał się dym, a stanowiska spawaczy nie były wydzielone, chyba, że były małe elementy do spawania to były stanowiska odgródzone osłonami. Natomiast przy spawaniu dużych konstrukcji to spawacz spawał, a obok druga osoba szlifowała lub czyściła poszczególne elementy.

Następnie Sąd ten ustalił, że od września 1977r. do końca 1979r. ubezpieczony pracował w wydziale montażu. Praca polegała na montażu urządzeń u kontrahenta, takich jak: betonowni, wyładowarek wagonów. Montaż elementów odbywał się od stanu zerowego aż do wysokości 12-15 metrów. Następnie wrócił z powrotem na wydział P4 gdzie pracował do końca zatrudnienia.

Ubezpieczony pracował stale, w pełnym wymiarze czasu pracy, nigdy nie pracował jako spawacz.

Sąd Okręgowy wskazał, że w świadectwie pracy z dnia 1 sierpnia 1992r., wystawionym przez Fabrykę (...) w O. wskazano,

że ubezpieczony pracował na stanowiskach: ślusarza od 17 października 1972r. do

13 września 1977r., ślusarza w dziale montażu od 14 września 1977r. do 15 stycznia 1980r., ślusarza P- 4 od 16 stycznia 1980r. do 31 sierpnia 1992r. W świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 12 stycznia 2000r. pracodawca zaświadczył,

iż ubezpieczony od 14 września 1977r. do 15 stycznia 1980r. pracował jako monter na wysokości (ślusarz) oraz od 1 stycznia 1989r. do 31 sierpnia 1992r. jako ślusarz

w sąsiedztwie stanowisk spawalniczych - wykaz A dziale V poz. 5 pkt 1 oraz wykaz A dział XIV poz. 12 pkt 6 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Budownictwa z dnia 1 sierpnia 1983r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych.

Z kolei w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia

27 kwietnia 2001r. syndyk wskazał, iż ubezpieczony w okresie od 17 października 1972r. do 31 sierpnia 1992r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę jako ślusarz zatrudniony w sąsiedztwie stanowisk spawalniczych, wymienioną w dziale nr XIV poz.12

pkt 16 wykazu, stanowiącego załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa

i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty.

Dokonując oceny prawnej, Sąd Okręgowy przypomniał uregulowanie art.184 i art.32 ust.1-2, ust.4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009r. nr 153, poz. 1227), zwanej dalej ustawą emerytalną oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., nr 8, poz. 43) i stwierdził, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Nadto Sąd Okręgowy zaznaczył - powołując się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2010, sygn. II UK 21/10 - iż w świetle przepisów wykazu A, stanowiącego załącznik do powołanego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r., wyodrębnienie poszczególnych prac ma charakter stanowisko - branżowy (...). Nie można swobodnie czy wręcz dowolnie,

z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przypisane w tym akcie prawnym.

Uwzględniając stanowisko judykatury i okoliczności faktyczne sprawy, Sąd Okręgowy stwierdził, że ubezpieczony w spornym okresie pracował jako ślusarz, a pracy

w takim charakterze nie można jednak zakwalifikować do pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, bowiem nie wymieniono jej w wykazach A i B, stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze. Wykonywanie pracy na stanowisku określonym w zarządzeniu resortowym, której nie wymieniono w wykazach A i B, stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), nie uprawnia do uzyskania emerytury na podstawie art. 32 ust. 1

w związku z art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2005r., sygn. akt I UK 41/05 OSNP 2006/19-20/306).

W ocenie Sądu Okręgowego, istotne znaczenie ma okoliczność, że stanowisko, na którym pracował ubezpieczony, zostało ujęte tylko w zarządzeniu Ministra, a nie przewidziano go w wykazach, stanowiących załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r. Określenie - niezgodnych z załącznikami do rozporządzenia - stanowisk pracy, których wykonywanie uprawnia do emerytury w wieku wcześniejszym, nie wywołuje skutków przewidzianych w art. 32 ustawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2004r., I UK 15/04, OSNP 2005 nr 11, poz. 161).

Sąd I instancji stwierdził, że obecna definicja pracy w szczególnych warunkach nie odwołuje się już do wykazów wydanych na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), co nie oznacza, że może obejmować prace określone w zarządzeniach resortowych z przekroczeniem upoważnienia do wskazania, na których stanowiskach są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B, stanowiących załącznik do rozporządzenia.

Sąd Okręgowy uznał, iż wykonywanie przez ubezpieczonego pracy na stanowisku ślusarza w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk zaliczonych przez pracodawcę do prac w szczególnych warunkach nie oznacza również automatycznego zakwalifikowania spornego okresu zatrudnienia do pracy w szczególnych warunkach. Podobne też stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 stycznia 2008r. stwierdzając, że „wykonywanie pracy przez pracowników zatrudnionych w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych nie mieści się w określeniu "prace przy spawaniu" wymienionym w wykazach A i B, stanowiących załącznik do powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. i nie uprawnia do uzyskania emerytury na podstawie art. 32 ust.1 w związku z art.32 ust.2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (sygn. akt I UK 192/07, LEX 447272, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 27 września 2012r. sygn. akt III AUa 363/12).

Nadto Sąd I instancji wskazał, że sąd nie jest związany ustaleniami i oceną dowodów dokonanyymi w innych sprawach, w których stany faktyczne konstruowane były na podobnych okolicznościach, lecz biorąc je pod uwagę, obowiązany jest dokonać własnych wszechstronnych ustaleń i samodzielnych ocen, które w rezultacie prowadzą do odmiennych konkluzji. Sąd nie uwzględnił zatem wskazywanego przez ubezpieczonego orzecznictwa.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na mocy art.477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Wyrok w całości apelacją zaskarżył reprezentowany przez adwokata **ubezpieczony**, zarzucając mu:

1) sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez ustalenie, że sporny okres pracy w Fabryce (...) w O. nie był okresem wykonywania pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art.32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;

2) naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na wynik sprawy, w szczególności:

- obrazę przepisu art. 233 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów wyrażające się w całkowitym pominięciu zeznań świadków - współpracowników ubezpieczonego, którzy potwierdzili, iż ubezpieczony będąc zatrudniony w Fabryce (...) w O. wykonywał pracę w szczególnych warunkach, a których praca wykonywana na stanowisku tożsamym ze stanowiskiem ubezpieczonego została uznana przez Sąd jako praca wykonywana w szczególnych warunkach, uzasadniająca prawo do wcześniejszej emerytury;

- obrazę przepisu art.328 § 2 k.p.c. poprzez niewskazanie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przyczyn, dla których odmówił wiarygodności zeznaniom świadków powołanych przez ubezpieczonego, które w całości potwierdziły jego twierdzenia;

- obrazę przepisu art. 227 k.p.c. w zw. z art. 217 § 2 k.p.c. poprzez pominięcie wskazywanego przez ubezpieczonego orzecznictwa w analogicznych sprawach przyznającego prawo do wcześniejszej emerytury, mimo iż miało ono istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy;

3) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art.184 ust.1 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz §2 ust.2 oraz §4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, poprzez błędną wykładnię i uznanie że ubezpieczony nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach w spornym okresie, a w konsekwencji - odmówienie ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury.

Wskazując na powyższe zarzuty, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, uwzględnienie odwołania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Skarżący odwołując się do warunków wykonywania przez ubezpieczonego w spornym okresie pracy na hali P-4, na której ze względów technologicznych niemożliwym było oddzielenie pracy ślusarzy od spawaczy i dlatego wykonywali oni pracę wspólnie

w bezpośrednim sąsiedztwie. Z tej też przyczyny orzeczeniem z dnia 20 grudnia 1988.r Kolegium Arbitrażu Społecznego przy Sądzie Wojewódzkim w Katowicach uznało,

iż stanowiska pracy ślusarzy zatrudnionych w Fabryce (...)

w O. w Wydziałach P-3 oraz P-4 winny być uznane za stanowiska pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, zaś innym ślusarzom wykonującym pracę razem

z ubezpieczonym zostało przyznane prawo do wcześniejszej emerytury.

Nadto ubezpieczony wskazał, że Sąd w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku stwierdził, iż istotne znaczenie ma okoliczność, że stanowisko na którym pracował ubezpieczony, zostało ujęte tylko w zarządzeniu Ministra Budownictwa z dnia 1.08.1983r., a nie przewidziano go

w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r. Zdaniem apelującego, powyższe stwierdzenie jest błędne, gdyż z treści wykazu A Działu V poz.5 stanowiącego załącznik Nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze wynika, że prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości są pracami w szczególnych warunkach w rozumieniu tego rozporządzenia.

Według skarżącego ustawodawca, posługując się określeniem „praca przy spawaniu”, miał na myśli sytuacje, w których zasięg szkodliwości spawania jest znacznie szerszy niż dla osoby faktycznie spawającej. Potwierdzeniem powyższego jest wykaz zamieszczony

w rozporządzeniu, w którym przyjęto dwojaką technikę redagowania zapisów. Albo określa się precyzyjnie nazwę stanowiska pracy (wykaz B, np. trymer, sztauer, koksowniczy) albo, jak w omawianym przypadku, podaje opisowo warunki wykonywania pracy zaliczanej do pracy w warunkach szczególnych, np. przy spawaniu, przy szlifowaniu. Każdy pracujący

w tych warunkach, ogólnie określonych jako szkodliwe, winien być traktowany podobnie,

a nie tylko osoba, której nazwa stanowiska pracy odpowiada opisowi zawartemu w wykazie.

Apelujący zarzucając naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. wskazał, że ocena materiału dowodowego zebranego w sprawie, zgodna z regułami logicznego rozumowania winna prowadzić Sąd do ustaleń, iż wnioskodawca legitymował się co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. Potwierdzają to bowiem nie tylko zeznania świadków,

ale także przedłożone przez ubezpieczonego świadectwa pracy, a także wyroki wydane przez Sądy w tożsamych sprawach.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie albowiem jej podstawy są nieusprawiedliwione.

W niniejszym sporze niekwestionowanym było, że ubezpieczony, ubiegający się o ustalenie prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie art.184 w zw. z art.32 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz.1227 ze zm. - dalej zwanej ustawą) przy zastosowaniu § 4 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz.43 ze zm. - dalej jako rozporządzenie), na dzień 1 stycznia 1999r. legitymuje się ponad 31-letnim stażem ubezpieczeniowym, w tym z tytułu pracy w szczególnych warunkach 5 lat, 8 miesięcy i 23 dni (praca górnicza oraz praca sprawcza elektrycznego w KWK (...)), nie należy do otwartego funduszu emerytalnego, osiągnął wymagany wiek emerytalny oraz nie pozostaje w stosunku pracy.

Istotą sporu było legitymowanie się przez skarżącego co najmniej 15-letnim szczególnym stażem ubezpieczeniowym. Badanie spełnienia tej przesłanki dotyczyło ustalenia czy w okresie zatrudnienia w Fabryce (...) w O. od 17.10.1972r. do 31.08.1992r. na stanowisku ślusarza, ślusarza - montera na wysokości oraz ślusarza zatrudnionego w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych, wnioskodawca wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

Wbrew twierdzeniom skarżącego, Sąd Okręgowy, z wyników postępowania dowodowego, wywiódł uprawniony wniosek w kwestii braku spełnienia przez ubezpieczonego warunku legitymowania się wymaganym, co najmniej 15-letnim, okresem pracy w szczególnych warunkach, a w konsekwencji, braku - z tego tytułu - uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Przed przystąpieniem do analizy prawidłowości zaskarżonego orzeczenia warto przypomnieć, iż w ugruntowanym orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie wskazywano, że prawo do emerytury w wieku niższym od powszechnego z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarabkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Prawo to stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art.27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo (vide: między innymi wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 lutego 2007r., sygn. akt I UK 258/06, OSNP 2008 Nr 5-6, poz. 81; z dnia 17 września 2007r., sygn. akt III UK 51/07, OSNP 2008 Nr 21-22, poz. 328; z dnia 6 grudnia 2007r., sygn. akt III UK 62/07, LEX nr 375653; z dnia 6 grudnia 2007r., sygn. akt III UK 66/07, LEX Nr 483283; z dnia 13 listopada 2008r., sygn. akt II UK 88/08, LEX nr 1001292, z dnia 5 maja 2009 r., sygn. akt I UK 4/09, LEX Nr 509022, z dnia 8 czerwca 2011r. sygn. akt I UK 393/10, LEX nr 950426).

Rację ma skarżący, iż dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Koniecznym jest by praca w szczególnych warunkach była wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika, obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy, wymienionych w wykazie, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. (vide: wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2007r., sygn. akt III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz.325; z dnia

19 września 2007r., sygn. akt III UK 38/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 329; z dnia 6 grudnia 2007r., sygn. akt III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 22 stycznia 2008r., sygn. akt I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz.75 i z dnia 24 marca 2009r., sygn. akt I PK 194/08, LEX nr 528152).

Sąd drugiej instancji podziela prezentowany przez Sąd Okręgowy pogląd, iż w analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych, istotnym jest możliwość zakwalifikowania jej pod pozycję powołanego załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów, w którym wymienione są prace objęte daną branżą gospodarki, z którą związana jest działalność jego pracodawcy bądź do prac objętych działem XIV „Prace różne”. Pogląd ten jest wyrazem pełnej akceptacji stanowiska Sądu Najwyższego, który przyznając zasadniczą rolę w kwalifikowaniu prac w szczególnych warunkach cytowanemu rozporządzeniu Rady Ministrów, podkreślił, że w świetle przepisów wykazu A, stanowiącego załącznik do tegoż rozporządzenia, wyodrębnienie owych prac ma charakter stanowiskowo - branżowy. Pod pozycjami zamieszczonymi w kolejnych działach wykazu wymieniono bowiem konkretne stanowiska przypisane danym branżom, uznając je za prace w szczególnych warunkach uprawniające do niższego wieku emerytalnego. Taki sposób kwalifikacji prawnej tychże prac nie jest dziełem przypadku. Specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu determinuje bowiem charakter świadczonych w nich prac i warunki, w jakich są one wykonywane, ich uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia. Nie można zatem swobodnie czy wręcz dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przypisane w tym akcie prawnym (vide: tak Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 1 czerwca 2010r., sygn. akt II UK 21/10, LEX nr 619638, z dnia 19 maja 2011r., sygn. akt III UK 174/10, LEX nr 901652, z dnia 19 marca 2012r., sygn. akt II UK 166/12, LEX nr 1171002).

Odnosząc regulacje prawne, określające warunki nabycia prawa do dochodzonego świadczenia oraz prezentowane wyżej stanowisko judykatury Sądu Najwyższego do realiów niniejszego sporu należy stwierdzić, że dla skutecznego nabycia przez ubezpieczonego prawa do wnioskowanej emerytury niezbędnym jest przezeń wykazanie, że w okresie zatrudnienia

w Fabryce (...) od 17 października 1972r. do 31 sierpnia 1992r. ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na zajmowanym stanowisku ślusarza, prace wymienione w dziale XIV poz.12 oraz w dziale V poz.5 wykazu A załącznika do powołanego rozporządzenia, z uwagi na dowodzenie przez skarżącego, iż wykonywał prace monterskie urządzeń na wysokości u kontrahentów jego pracodawcy.

Sąd pierwszej instancji dla wyjaśnienia istoty sporu przeprowadził prawidłowe postępowanie dowodowe i zebrany materiał dowodowy - przeciwnie stanowisku skarżącego - poddał wszechstronnej ocenie z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów przewidzianej przez art.233 § 1 k.p.c.

Dla oceny spełnienia spornej przesłanki nie są istotne rozbieżności w świadectwach pracy w zakresie potwierdzonych przez pracodawcę i syndyka stanowisk pracy zajmowanych przez ubezpieczonego, bowiem kluczową jest kwestia jakiego rodzaju obowiązki pracownicze na tych stanowiskach realizował ubezpieczony. Celem jej wyjaśnienia w postępowaniu sądowym zostały poddane weryfikacji przedłożone świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

W tym miejscu należy przypomnieć, iż w orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że świadectwo pracy nie stanowi dokumentu urzędowego w rozumieniu art. 244 § 1 k.p.c. Bowiem nawet świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast świadectwo pracy traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2009r. sygn. akt I UK 24/09, LEX nr 518067).

Świadczenia wykonywania pracy w szczególnych warunkach zostały sporządzone zgodnie z dokumentacją akt osobowych, której angaże, przeszerogowania, karty obiegu wskazuje, iż ubezpieczony pracował od 17.10.1972r. jako ślusarz w wydziale rzemieślniczym (WR), później w wydziale produkcyjnym (WP), od 14.07.1977r. do 15.01.1980r. ślusarz w dziale montażu i ponownie ślusarz w wydziale produkcyjnym.

Uwzględniając trafny pogląd judykatury, iż o charakterze zatrudnienia decydują obowiązki faktycznie wykonywane przez pracownika, a nie treść umowy o pracę (vide: np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 23 kwietnia 1999r., sygn. II UKN 599/98, OSNAPiUS 2000, Nr 12, poz. 486, z dnia 22 marca 2001r., sygn. akt II UKN 263/00, OSNAPiUS 2002 Nr 22, poz. 553), należy stwierdzić, że sam skarżący jednoznacznie przedstawił charakter wykonywanych czynności, które przeczą uznaniu ich za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach. Bowiem; pracował jako ślusarz, tzn. przygotowywał poszczególne elementy metalowe danego wyrobu, czyli najpierw ciął blachy przy pomocy gilotyny, na giętarcie profilował, przy pomocy szlifierek doszlifowywał poszczególne elementy, elementy szepiał przy pomocy spawarki, a następnie spawacze je spawali (...). Od 14.09.1977r. do 15.01.1980r. pracował w wydziale montażu też jako ślusarz; wykonywał prace ślusarskie przy montażu urządzeń u poszczególnych zleceniobiorców (winno być zleceniodawców). Montował betonownie na różnych budowach, wyładowarki wagonów na bocznicach kolejowych. (...) Nigdy nie pracował jako spawacz. Uprawnienia spawalnicze uzyskałem

5 lat przed końcem zatrudnienia (vide: wyjaśnienia i zeznania ubezpieczonego - k.24-25, 36 a.s.). Zeznania ubezpieczonego korespondują z zeznaniami świadków, w tym mistrza oddziału produkcyjnego, R. S. i ślusarza - brygadzysty, R. G., którzy potwierdzili rodzaj powierzonej i wykonywanej przez skarżącego pracy. Świadek R. G. zeznał, iż ubezpieczony pracował przede wszystkim jako ślusarz, a w razie potrzeby czyścił, spawał, malował poszczególne elementy (k.33 a.s.). Zaś świadek R. S. podał, iż ubezpieczony pracował jako ślusarz; przy pomocy giętarek naginał blachy, przy pomocy docisków szepiał poszczególne elementy, przy pomocy nożyc mechanicznych wycinał elementy, przy pomocy szlifierek i szlifował poszczególne elementy. Przygotowane elementy, jeżeli była taka potrzeba, spawali spawacze, a ślusarze w tym czasie wykonywali inne elementy (vide: k.33-34 a.s.).

Zeznania świadków oraz ubezpieczonego wiarygodnie przedstawiają szczegółowy opis prac faktycznie będących udziałem skarżącego. Ten zgromadzony materiał dowodowy, stanowiący podstawę ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego, co wynika z pisemnych motywów zaskarżonego orzeczenia (vide: k.42 a.s., strona 3 uzasadnienia), został poddany ocenie Sądu i jej wynikiem jest zasadna konstatacja, iż skarżący nie wykonywał pracy przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowodorowym, o jakich mowa w poz.12 działu XIV wykazu A załącznika do powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r.

Wbrew zarzutom apelacji, należy stwierdzić, że praca na stanowisku ślusarza nie jest pracą w warunkach szczególnych - nie została bowiem wymieniona w wykazach A i B stanowiących załącznik do powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. Trafnym jest uznanie Sądu pierwszej instancji, iż praca ślusarza w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk zaliczanych do prac w szczególnych warunkach nie powoduje zakwalifikowania spornego okresu do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Przeciwnie do stanowiska apelującego, wykonywanie pracy w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych, jak potwierdził jego pracodawca w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 12.01.2000r., wskazując na poz.12

pkt 6 działu XIV wykazu A, stanowiącego załącznik Nr 1 do zarządzenia Ministra Budownictwa z dnia 1 sierpnia 1983r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych, nie oznacza, że czynności tych pracowników mogą być uznane za „prace przy spawaniu”. Bowiem wykonywanie pracy przez pracowników zatrudnionych w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych nie mieści się w określeniu "prace przy spawaniu" wymienionym w wykazach A i B, stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia

7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 ze zm.) i nie uprawnia do uzyskania emerytury na podstawie art.32 ust. 1 w związku z art.32 ust.2 ustawy z dnia

17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Określenie „prace przy spawaniu” obejmuje prace wykonywane w przebiegu procesu spawania (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2008r., sygn. I UK 192/07, OSNP 2009 Nr 5-6 poz.79). Wykładnia literalna przepisu wystarczająco określa do jakiego pracownika (wykonującego prace bezpośrednio) i w jakich warunkach (przy spawaniu) przepis ten się odnosi. Gdy mamy do czynienia z przepisem emerytalnym systemu ubezpieczeń społecznych, konieczna jest jego ścisła wykładnia. Nie budzi wątpliwości Sądu drugiej instancji, że obowiązki ubezpieczonego nie były realizowane w procesie spawania.

Nadto; zarządzenia resortowe nie stanowią źródła prawa, mają jedynie charakter informacyjny, techniczno-porządkujący i mogą one być pomocne przy dokonywaniu wykładni oraz kwalifikacji stanowisk pracy określonych w załączniku do rozporządzenia (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2012r., sygn. I UK 403/11. LEX nr 1214549 oraz z dnia 14 lutego 2008r., I UK 313/07, LEX nr 842930). Wykonywanie pracy na stanowisku określonym w zarządzeniu resortowym, której nie wymieniono w wykazie A załącznika do rozporządzenia z 7 lutego 1983r., nie uprawnia do uzyskania emerytury na podstawie art.184 w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2012r., sygn. II UK 166/11, LEX nr 1171002).

Ewentualne uwzględnienie okresu pracy ubezpieczonego, w którym wykonywał na budowach prace montażowe konstrukcji stalowych na wysokości u kontrahentów jego pracodawcy, posiadając już z pewnością od 16 stycznia 1974r. uprawnienia spawacza (data wystawienia książki spawacza - akta osobowe) i orzeczenie lekarskie o zdolności do pracy monter - spawacza na wysokości (z dnia 5.12.1977r.) i jego doliczenie do okresu pracy wykonywanej w Kopalni (...) (6 lat i 4 miesiące wraz okresem niezdolności do pracy z powodu choroby) nie spowoduje, że ten kwestionowany warunek wykazania niezbędnego, co najmniej 15-letniego szczególnego stażu ubezpieczeniowego będzie spełniony.

Całkowicie chybionym jest zarzut skarżącego naruszenia art.233 §1 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowanym jest pogląd, że ocena wiarygodności i mocy dowodów przeprowadzonych w danej sprawie wyraża istotę sądenia w części dotyczącej ustalenia faktów, tj. rozstrzygnięcia spornych kwestii na podstawie własnego przekonania sędziego powziętego w wyniku bezpośredniego zetknięcia się z dowodami. Powinna odpowiadać regułom logicznego myślenia wyrażającym formalne schematy powiązań między podstawami wniosku i wnioskami oraz uwzględniać zasady doświadczenia życiowego, będące wyznacznikiem granic dopuszczalnych wniosków i stopnia prawdopodobieństwa ich przydatności w konkretnej sytuacji. Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, to taka ocena dowodów nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 k.p.c., choćby dowiedzione zostało, że z tego samego materiału dałoby się wysnuć równie logiczne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego wnioski odmienne. Tylko w przypadku wykazania, że brak jest powiązania, w świetle kryteriów wyżej wzmiankowanych, przyjętych wniosków z zebraniem materiałem dowodowym, możliwe jest skuteczne podważenie oceny dowodów dokonanej przez sąd; nie jest tu wystarczająca sama polemika naprowadzająca wnioski odmienne, lecz wymagane jest wskazanie, w czym wyraża się brak logiki lub uchybienie regułom doświadczenia życiowego w przyjęciu wniosków kwestionowanych (vide: uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego: z dnia 27 września 2002r., sygn. IV CKN 1316/00 oraz z dnia 14 marca 2006r., sygn. I UK 159/05, LEX nr 989231).

Wykazanie, że sąd pierwszej instancji naruszył art. 233 § 1 k.p.c., co mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, nie może być ograniczone do negowania interpretacji dowodów zebranych w sprawie, przy jednoczesnym zaniechaniu wykazania, iż ocena przyjęta przez sąd pierwszej instancji za podstawę rozstrzygnięcia przekracza granicę swobodnej oceny dowodów, którą wyznaczają czynniki logiczny i ustawowy, zasady doświadczenia życiowego, aktualny stan wiedzy, stan świadomości prawnej i dominujących poglądów na sądowe stosowanie prawa (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2002r., sygn. IV CKN 1050/00, LEX nr 55499). Apelujący nie wykazał w jaki sposób Sąd

Okręgowy uchybił zasadom logiki oraz regułom doświadczenia życiowego dokonując oceny wyników postępowania dowodowego.

Wreszcie, nie sposób odmówić racji Sądowi Okręgowemu, iż nie jest on związany ustaleniami i oceną dowodów, poczynionymi w innej sprawie, lecz obowiązany jest dokonywać własnych ustaleń i wszechstronnych ocen, które mogą prowadzić do odmiennych konkluzji, aniżeli to miało miejsce w innej sprawie, co też uczynił.

Reasumując; skoro apelujący nie wykazał, że w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych, to zniweczone zostały jego starania o ustalenie prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie art. 184 w zw. z art. 32 ust.2 i ust.4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Mając na uwadze naprowadzone wyżej motywy oraz okoliczność, że przepisy prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter norm bezwzględnie obowiązujących,

co w konsekwencji oznacza, że określona w ustawie o emeryturach i rentach, instytucja emerytury w obniżonym wieku emerytalnym musi podlegać ścisłej wykładni (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2007r., sygn. akt I UK 287/06), Sąd Apelacyjny na podstawie art.385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

/-/SSA A.Grymel /-/SSA L.Jachimowska /-/SSA G.Pietrzyk-Cyrbus

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JM